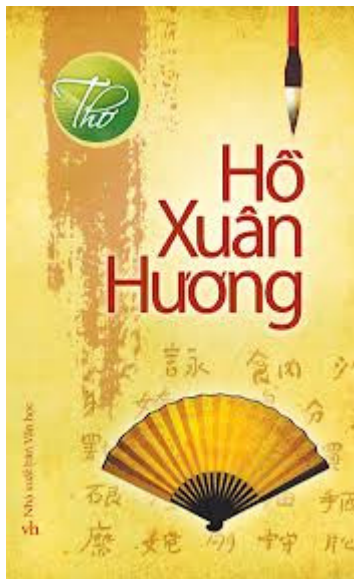

Hồ Xuân Hương

PHA LANG SA (1)

Nguyễn Đức Chí

Thời còn mài đũa quần ở trường trung học đệ nhị cấp Chu văn An, môn Việt Văn có chương trình bình giảng, phân tích, phê bình những bài văn thơ của các văn thi sĩ trong đó có nữ thi sĩ Hồ Xuân Hương của làng Văn Chương Việt Nam. Thầy giáo Việt Văn đã cố gắng lựa chọn vài ba bài đứng đầu nhất của nữ thi sĩ để bình giảng cho chúng tôi. Nhưng thầy gặp phải một lũ “nhất quỷ nhì ma thứ ba học trò”, chúng tôi nhất định đòi thầy phải giảng nghĩa bóng của bài thơ. Thầy đỏ mặt nói: “Các anh chỉ bậy bạ”, và thầy ngưng giảng tiếp bài thơ.

Văn chương Phú Lang Sa (1) cũng có một Hồ Xuân Hương, đó là nữ văn sĩ lãng mạn George Sand. George Sand là bút hiệu của Amantine Lucile Aurore Dupin.

Thời thiếu nữ Aurore Dupin sống nơi đồng quê Nohant. Sau đó nàng lập gia đình với bá tước Casimir Dudevant và sinh hạ được hai con. Nhưng rồi hôn nhân tan vỡ, nàng bỏ lên

Paris tìm thử thời vận trong ngành báo chí với nhật báo Le Figaro.

George Sand đã là người tình ở những thời điểm khác nhau của các văn thi nhạc sĩ Jules Sandeau, Alfred de Musset, Pietro Pagello, Michel de Bourges, Frederic Chopin, Alexandre Manceau.

Bài thơ “*Le petit endroit*” trích đăng dưới đây được một số học giả gán cho George Sand là tác giả đã gửi cho người tình Alfred de Musset. Nhưng một số khác lại khẳng định là bài này của Alfred de Musset gửi cho George Sand.

Le petit endroit

Vous qui venez ici dans une humble posture,
Débarrasser vos flancs d'un importun fardeau,
Veuillez, quand vous aurez soulagé la nature
Et déposé dans l'urne un modeste cadeau,
Épancher dans l'amphore un courant d'onde pure,
Puis, sur l'autel fumant, placer pour chapiteau
Le couvercle arrondi dont l'auguste jointure
Aux parfums indiscrets doit servir de tombeau

George Sand

Nhiều người đã đặt nghi vấn có phải George Sand là tác giả của lá thư “*Lettre par Aurore Dupin*” bà gửi cho Alfred de Musset, cũng như Hồ xuân Hương có phải là tác giả của nhiều bài thơ đã được lưu truyền.

Lettre par Aurore Dupin

Lettre envoyée par Aurore Dupin (romancière française du XIXe siècle), dite George Sand (son nom de plume) à Alfred de Musset (écrivain français). Cette lettre est authentique. A vous de découvrir l'érotisme caché.

Je suis très émue de vous dire que j'ai bien compris l'autre soir que vous aviez toujours une envie folle de me faire danser. Je garde le souvenir de votre baiser et je voudrais bien que ce soit là une preuve que je puisse être aimée par vous. Je suis prête à vous montrer mon affection toute désintéressée et sans calcul, et si vous voulez me voir aussi vous dévoiler sans artifice mon âme toute nue, venez me faire une visite. Nous causerons en amis, franchement. **Je vous prouverai que je suis la femme sincère, capable de vous offrir l'affection la plus profonde comme la plus étroite amitié, en un mot la meilleure preuve que vous puissiez rêver, puisque votre âme est libre. Pensez que la solitude où j'habite est bien longue, bien dure et souvent difficile. Ainsi en y songeant j'ai l'âme grosse. Accourez donc vite et venez me la faire oublier par l'amour où je veux me mettre**

NB: Relisez-la en sautant les lignes paires

George Sand (1835)

La réponse d'Alfred de Musset

Quand je mets à vos pieds un éternel hommage,
Voulez-vous qu'un instant je change de visage?
Vous avez capturé les sentiments d'un coeur
Que pour vous adorer forma le créateur.
Je vous chéris, amour, et ma plume en délire
Couche sur le papier ce que je n'ose dire.
Avec soin de mes vers lisez les premiers mots,
Vous saurez quel remède apporter à mes maux.

NB: Relisez l'avant-dernière ligne

Alfred de Musset

La réponse de George Sand

Cette insigne faveur que votre coeur réclame
Nuit à ma renommée et répugne à mon âme.

George Sand

George Sand của Tây tả cảnh “*Le petit endroit*”, còn Hồ Xuân Hương của Ta vịnh “*Hang Cắc Cớ*”

Hang Cắc Cớ

Tranh phác thảo của Bùi Xuân Phái - internet

Trời đất sinh ra đá một chòm,
Nứt làm hai mảnh hòm hòm hom.
Kẽ hằm rêu mốc trơ toen hoèn,
Luồng gió thông reo vỗ phập phòm.
Giọt nước hữu tình rơi lổm bổm,
Con đường vô nạn tối om om.
Khen ai đẽo đá tài xuyên tạc
Khéo hớ hênh ra lắm kẻ dòm!

Hồ Xuân Hương

Người viết xin giành quyền cho các học giả và phê bình gia so sánh văn chương thanh tục của tây và ta.

Chú thích:

(1). Trong thư tịch [Hán văn](#) cổ của [Việt Nam](#) quốc hiệu nước Pháp còn được phiên âm là **Pha Lang Sa** ([Hán văn](#): "坡郎沙" hoặc "葩郎沙"), **Phú Lang Sa** ("富郎沙" hoặc "富浪沙". Do chữ "浪" còn có âm đọc khác là "lãng" nên một số người đọc "富浪沙" là "Phú Lãng Sa"), gọi tắt là **Lang Sa**.

*****

Phỏng Dịch Bài “Le petit endroit” của Nữ Sĩ George Sand do AH Lê Nghiêm Hùng:

Cốc về nhỏ nhỏ

Anh đến nơi đây dáng gầy gầy,
Gánh nặng bên sườn rũ bỏ ngay,
Sau khi giải tỏa niềm "uẩn ức"
Giữ lại trong ta kỷ niệm này.
Tươi tằm trong em giòng nước ấm,
Đóng cọc ngay vào chốn khói mây,
Cọc kia đầu nhọn tròn hùng dũng,
Bám chặt vào vùng hương ngát ngây.

Lê Nghiêm Hùng.

Ghi Chú: Các hình ảnh lấy từ Internet.

*****

Cười Chút Chơi

ĐỂ DÀNH

Một ông 70 tuổi lấy cô vợ 25 tuổi và đi hưởng tuần trăng mật. Đến ngày thứ tư thì cô vợ trông rất phờ phạc vì ông chồng không cho vợ rời nửa bước. Thừa lúc chồng vào nhà tắm, cô vợ lên xuống quây cà phê của khách sạn ngồi thư giãn. Chủ khách sạn hỏi:

- Sao, hạnh phúc không?
- Tôi mệt muốn chết đây! Ông ấy đã lừa tôi...
- ???
- Ông ấy nói là đã để dành cả mấy chục năm nay, không dám xài phung phí. Tôi cứ tưởng là ông ấy nói về chuyện tiền bạc.

SẾP VÀ THƯ KÝ

Cô thư ký khoe:

- Mẹ ơi! Hôm nay giám đốc nhận con làm em gái nuôi mẹ ạ!

Bà mẹ thở dài:

- Theo kinh nghiệm của mẹ, ở đời, người ta nuôi con gì rồi cũng đem ra làm thịt hết con ạ!